

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
11.K.27.447/2015/8. szám

Ezt követően 2015. januárban 2014. november és december hónapra vonatkozóan összesen 49.152,- forint fogyatékosági támogatás kiutalásra került a kérelmező bankszámlájára, mely felett fia volt jogosult rendelkezni.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal T-BOR-681-8/2015. szám alatti 2015. április hó 17. napján kelt határozatában kötelezte Dr. Sámuel Balázst a 2014. november 1-2014. december 31. napja közötti időre 49.152,- forint összegű jogalap nélkül felvett fogyatékosági támogatás visszafizetésére. A határozat indokolása kifejti, miszerint [REDACTED] [REDACTED] elhunyt, mielőtt a megállapító határozatot átvette volna, ezért a kiutalt összegre nem szerzett jogosultságot, így a Fot. tv. 23/E.§ (8) bekezdése alapján fia, dr. Sámuel Balázs azt köteles visszafizetni.

A határozattal szemben dr. Sámuel Balázs fellebbezéssel élt, melyben a Ket. 16.§-ára és 31.§-ára hivatkozással kérte a már átutalt támogatás visszafizetésének mellőzését és a 2015. év január hónapra járó támogatás kiutalását. Az elsőfokú határozat - álláspontja szerint - többszörösen jogszabálysértő, mivel a hatóság önmagában az ügyfélnek a jogerő előtti elhalálozását olyan körülménynek tekinti, mint ami kizárja a jogutód részére történő – a jogelődöt életében megillető támogatási időszakra vonatkozó – támogatás folyósítását. Ez az érvelés pedig hivatkozása szerint ellentétes a Ket. 16. és 31.§-ival. Érvelt azzal is, hogy maga a hatósági eljárás nem zárult le, hiszen az eljárás megszüntetésre nem került és a hatóságnak hivatalbóli kötelezettsége lett volna a jogutódlást figyelembe venni és ennek alapján a visszafizetéstől eltekinteni, egyúttal a 2015. januári hónapra járó támogatást is kiutalni. A jogerőre emelkedésnek nincs jelentősége, azonban a jogutódlásnak igen.

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2015. május hó 7. napján kelt T-KP-2801-2/2015. számú határozatában az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a Fot. tv. 23/D. § (4) bekezdéséből, a Ket. 78.§ (1) és 73/A. § (1) bekezdésének a.) pontjából az következik, hogy a kérelmező fogyatékosági támogatásra csak jogerős határozat alapján szerezhet jogosultságot. A határozat nem emelkedhetett jogerőre, mivel a kérelmező annak kézbesítését megelőzően elhunyt. Így tehát kérelmező nem szerzett jogosultságot fogyatékosági ellátásra, következésképpen a kiutalt összeg jogalap nélküli. Megjegyezte a hatóság, hogy az ügy személyes jellege miatt a Ket. 16.§-ában foglalt jogutódlásról nem lehet szó.

A határozatot dr. Sámuel Balázs 2015. május hó 15. napján vette át, 2015. május hó 28. napján érkezett beadványában a határozattal szemben bírósági felülvizsgálattal élt.

Kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően helyezze hatályon kívül. Egyben kérte, hogy a bíróság indokolásában tegye egyértelművé a hatóság számára, hogy alperes köteles a 2015. év január hónapra járó fogyatékosági támogatást is megfizetni részére.

Kereseti kérelmében a határozat végrehajtásának felfüggesztését is kérte, mely kérelmet a bíróság 2015. szeptember hó 22. napján kelt határozatában elutasított.

Kereseti kérelmében foglaltakat arra alapította, hogy az alperesi határozat jogszabálysértő, mert egyrészt a Ket. 16.§ és a 31.§ (1) bekezdés d.) pontjával ellentétes alperes azon jogértelmezése, hogy eljárásjogi jogutódlás nem következett be, amennyiben pedig úgy tekinti alperes, hogy nem lehet szó jogutódlásról, úgy nem határozott az eljárás megszüntetéséről.

Mindemellett anyagi jogi szempontból is téves a határozat, mert álláspontja szerint a Fot. tv. 23.§

(4) bekezdése nem ismeri a fogyatékosági támogatás megszüntetésének azon módját, hogy a halál utólagosan megszüntetné/elvonná a még a kérelmező életében fennálló fogyatékosági státuszra és erre az időszakra megállapított juttatás jogalapját. Hivatkozott arra, hogy a törvény 23/D. § (4) bekezdésének az a célja, hogy ha utóbb megállapításra kerül a fogyatékosági támogatás, annak kezdő időpontja a kérelem benyújtásának korábbi időpontjához igazodjon.

Mindezeket és az eljárási jogutódlást pedig figyelembe kellett volna vennie az alperesnek és a jogsértő elsőfokú határozat megsemmisítéséről kellett volna döntenie. Sérelmezte továbbá, hogy a január hónapra járó támogatás tárgyában előterjesztett kérelme kapcsán sem elsőfokú, sem másodfokú döntés nem született még. Mindezek alapján kérte a határozatok hatályon kívül helyezését és alperes perköltségben történő marasztalását.

Alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte perköltségre kötelezés mellett. Megismételve a határozatában foglaltakat előadta, hogy a Fot. tv. 1. és 22.§ -aira tekintettel a fogyatékosági támogatás személyhez fűződő jog, és azt csak személyesen lehet érvényesíteni. Így a per alapjául szolgáló közigazgatási eljárásban a jogutódlás kizárt. Mint örökös, arra csak akkor tarthatna igényt, ha ezt törvény kifejezetten megengedné. Ilyen jogszabályi előírás azonban nincs.

Néhai [REDACTED] részére a fogyatékosági támogatást jogerősen megállapítani már nem lehetett, ezért kifizetni sem lehetett volna, ha elhalálzásáról értesülnek. A kérelmező halálával jogképessége megszűnt, a felperes pedig a támogatásra nem jogosult. A jogerősen meg nem állapított fogyatékosági támogatás a hagyaték része sem lehet. Utalt továbbá a Kúria Kfv.III.35.230/2014. számú határozatára.

A perben tartott tárgyaláson felperes képviselője hivatkozott továbbá a Ptk. öröklés szabályaira, és arra, hogy a támogatás, mint aktíva a hagyaték részét képezi, mert annak megállapításakor a kérelmező még élt, így arra felperes, mint örökös jogosult. Hivatkozott tovább a Fot. tv. 3.§-ában foglaltak alapelvekre.

Felperes keresete az alábbiak szerint nem m e g a l a p o z o t t:

A bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) XX. fejezetében foglalt szabályok alkalmazásával vizsgálta a felperes által megjelölt jogellenességeket. A bíróságnak ítéletében arról kellett döntenie, hogy alperes határozata az irányadó anyagi jogszabályban foglaltaknak megfelel-e, illetőleg megállapítható-e olyan eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemére is kihatással volt.

A **Pp. 339/A.§-a** alapján a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban Fot.tv.) 1. §-a szerint a törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

A **3. §** rögzíti, hogy a fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal állapotukból fakadóan kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek.

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
11.K.27.447/2015/8. szám

A **Fot. tv. 22. § értelmében** a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

A **23/D. § (4) bekezdése** kimondja, hogy ha a támogatásra vonatkozó igényt jogerősen megállapítják, az ellátás az kérelem benyújtásától esedékes.

A **23/E. § (4) bekezdés a) pontja** szerint jogalap nélkül veszi igénybe a fogyatékosági támogatást az a személy, aki arra nem jogosult.

Ugyanezen jogszabályhely **(8) bekezdése** fogalmazza meg, hogy aki a jogosult halála esetén a kiutalt fogyatékosági támogatást jogalap nélkül vette fel, köteles azt visszafizetni, ha erre határozatban kötelezték.

A **23.§ (6) bekezdése** szerint a (6) ha a támogatásra való jogosultság a fogyatékos személy halála miatt szűnik meg, az elhalálozás hónapjára járó támogatást a vele közös háztartásban együtt élt közeli hozzátartozó, ennek hiányában az örökös veheti fel a halál napjától vagy a hagyatéki átadó végzés jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül.

A **súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdése** alapján a fogyatékosági támogatás a kérelmezőt a kérelem benyújtása hónapjának első napjától illeti meg.

A **közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban Ket.) 16. § (1) bekezdése** szerint ha jogszabály másként nem rendelkezik, vagy ha a hatósági ügy személyes jellege vagy a kötelezettség tartalma nem zárja ki, a polgári jog szerinti jogutódja lép

a) hivatalból indított eljárásban a kieső ügyfél vagy

b) kérelemre indult eljárásban - az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfelet kivéve - a kieső ügyfél helyébe.

A **31. § (1) bekezdés d.) pontja** szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha az ügyfél halála vagy a jogi személy, illetve a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet megszűnése következtében az eljárás okafogyottá vált, és eljárásbeli jogutódlás sem következett be.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 7:1. § értelmében az ember halálával hagyatéka mint egész száll az örökösre.

A 7:3. § bekezdése szerint örökölni végintézkedés alapján vagy törvény szerint lehet.

-0-0-0-0-

Felperes elsődleges álláspontja szerint a jogutódlás az eljárás során bekövetkezett a Ket. 16.§-a alapján, így részére, mint jogutódnak jár az édesanyja részére megállapított fogyatékosági támogatás, hiszen azt még az életében megállapították és a halál utólagosan nem megszünteti meg a még a kérelmező életében fennálló fogyatékosági státuszra és erre az időszakra megállapított

juttatás jogalapját.

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére járó pénzbeli juttatás. Ennek a támogatásnak az a célja, hogy anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Vagyis a támogatás célja, hogy a súlyosan fogyatékos személy esélyegyenlőségét elősegítse, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás folyósításával.

A súlyos fogyatékoság minősítését követően, határozattal dönt az elsőfokú szerv a fogyatékosági támogatás megállapításáról, illetve az igény elutasításáról. A támogatás az igénylőt az igénybejelentés hónapjának első napjától illeti meg.

A Fot. tv. rendelkezéseiből a bíróság megállapította, hogy a fogyatékosági támogatás megállapítására irányuló **hatósági jogviszony természeténél fogva személyhez kötött**. A támogatás **jogosultja csak és kizárólag a súlyosan fogyatékos személy** lehet. A per tárgya jelen esetben egy közjogi jogviszonyon alapul, így erre a támogatásra az örökös nem jogosult, jogutódlásnak helye nincs.

A bíróság tehát osztja azon alperesi hivatkozást, miszerint a fogyatékosági támogatás személyhez kötött támogatás, ezért a támogatásra jogosultság megállapítása iránti eljárásban jogutódlás az *ügy jellegéből eredően* nem lehetséges.

Az igénylő 2015. január hó 5-én elhunyt, így a meghozott határozatot 2015. január 10-én már csak igénylő fia – jelen per felperese - tudta átvenni. A MÁK arra hivatkozással, hogy a fogyatékosági támogatás csak jogerős határozat alapján folyósítható, a döntés azonban a közléssel válik jogerőssé és a kézbesítés időpontjában az igénylő már nem élt, kötelezte a jogosulatlanul felvett összeg visszafizetésére felperest. Álláspontjuk szerint a határozat nem tekinthető közöltnek, így nem emelkedhetett jogerőre, jogerő hiányában pedig a kifizetés nem teljesíthető jogszerűen.

A bíróság e körben is alperes álláspontjával ért egyet, a határozat meghozatalakor ugyanis élt a kérelmező, a határozat kézbesítése azonban szabályszerűen nem történt meg, hiszen azt már részére nem lehetett kézbesíteni. Megjegyzi a bíróság, felperes át sem vehette volna a határozatot, hiszen a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint **a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételeken szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet 25. § (1) bekezdés g.) pontja** szerint a postai szolgáltatón kívül álló okból kézbesíthetetlen a postai küldemény a címzett részére, ha a természetes személy meghalt.

A **19.§ (11) bekezdése** alapján felperesnek a meghatalmazás megszűnésének tényét - a meghatalmazó halála esetén is - köteles lett volna a postai szolgáltatónak haladéktalanul bejelenteni.

Így az alperes részére nem a szabályszerű kézbesítés tértivevénye, hanem a „meghalt” postai jelzéssel ellátott tértivevény érkezett volna vissza és így a kiutalás iránt sem intézkedtek volna.

Mivel pedig a kérelmezőnek nem lehetett már kézbesíteni a határozatot, így az kézbesítés hiányában jogerőre sem emelkedhetett, vagyis helytálló azon alperesi hivatkozás, hogy a felperes jogalap nélkül vette azt fel. A Fot. tv. 23/E.§ (4) bekezdés a.) pontja alapján sem válik arra jogosulttá, hiszen személyhez kötött támogatás, mely esetben a jogutódlás kizárt. Önmagában pedig a jogosulatlan felvétel megalapozza a visszafizetési kötelezettséget. (Kúria Kfv.I.35.169/2011/6. számú ítélete)

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
11.K.27.447/2015/8. szám

Ezt az álláspontot fejti ki Kúria is határozatában, mely szerint a fogyatékosági támogatást a Fot. tv. 22.§-a a súlyosan fogyatékos személy esélyegyenlőségét elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatásként definiálja, amelyre egyéb feltételek mellett a súlyosan fogyatékos személy (Fot. 23.§) a kérelem benyújtásától kezdődően jogosult, **feltéve, hogy igényét jogerősen megállapították.**

A Fot. tv. kiemelt rendelkezéseiből kitűnően a fogyatékosági támogatás megállapítására irányuló hatósági jogviszony természeténél fogva személyhez kötött, a támogatás jogosultja kizárólag a támogatást kérelmező súlyosan fogyatékos személy lehet. (Kfv.III.35.230/2014/8.)

-0-0-0-0-

A felperes kereseti kérelmében hivatkozik a Ptk. öröklés szabályaira is, álláspontja szerint a fogyatékosági támogatás a hagyatéknak, mint aktívának részét képezi és így ő, mint törvényes örökös jogosult rá.

A Ptk. szerint az ember halálával hagyaték, mint egész száll az örökösre. Örökölni pedig végintézkedés alapján vagy törvény szerint lehet. Jelen esetben az örökhagyónak, felperes édesanyjának halála, mint jogi tény folytán ipso iure bekövetkezett az öröklés. Az örökös az öröklés megnyíltával a hagyatékot vagy annak neki jutó részét vagy meghatározott tárgyát - elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül – megszerzi.

A hagyaték, az örökhagyó halála esetén jogutódaira átszálló egész – aktív és passzív – vagyon, azon vagyontárgyainak, valamint polgári jogi jellegű vagyoni jogainak és kötelezettségeinek az összessége.

A bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a hagyaték tárgyához csak jogerős határozattal történő megállapítás esetén tartozik a fogyatékosági támogatás.

A fent hivatkozott Kúriai döntés értelmében a **jogerősen meg nem állapított támogatás** a hagyatéknak nem része, a fogyatékosági támogatás jogcím szerint nem polgári jellegű vagyoni jog. A meg nem állapított támogatás örökléséről a Fot. tv. nem rendelkezik, a Fot. tv. 23.§ (6) bekezdése a támogatás **múltbéli, jogerős megállapítását** feltételezi.

-0-0-0-0-

Felperes továbbá sérelmezte azt, hogy amennyiben alperes szerint jogutódlás nem következett be, úgy nem került sor az eljárás megszüntetésére a Ket. 31.§ (1) bekezdés d.) pontja ellenére, e nélkül pedig nem kerülhetett sor a visszafizetésre kötelezésre.

A bíróság álláspontja e körben az, hogy habár a Ket. 31.§ (1) bekezdés d.) pontja kimondja, hogy hatóság az eljárást megszünteti, ha az ügyfél halála vagy a jogi személy, illetve a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet megszűnése következtében az eljárás okafogyottá vált, és eljárásbeli jogutódlás sem következett be, jelen esetben erre már nem kerülhetett sor.

A hatóság ugyanis első fokon meghozta határozatát, ezzel pedig az eljárása befejeződött. A probléma nem az volt, hogy a határozat előtt elhunyt volna kérelmező, és enélkül nem tudtak volna dönteni, hanem a határozat meghozatalát követően, vagyis a kézbesítés során hunyt el. A határozat

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
11.K.27.447/2015/8. szám

meghozatala jogszerűen történt, ezzel pedig az eljárás ezen fázisa befejeződött, annak megszüntetésére már nincs lehetőség. A határozatot alperesnek az annak meghozatala idején fennálló tények alapján kell meghoznia, akkor pedig a kérelmező még élt, így a megszüntetés fogalmilag kizárt.

A kézbesítés lehetetlenülése okán azonban a határozat jogerőre nem emelkedhetett. A bíróság e körben megvizsgálta a Ket. kézbesítésre, a határozatok közlésére vonatkozó szabályait és megállapította, hogy alperes helyesen hivatkozott arra, hogy arra semmilyen lehetőség nem volt, így a határozat jogerőre nem emelkedhet.

Mindezek alapján felperes ezen kérelme sem foghatott helyt.

-0-0-0-0-

Felperes sérelmezte továbbá fellebbezésében, hogy a 2015. év január hónapra járó juttatást nem utalták ki részére, továbbá kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság ítélete indokolásában tegye egyértelművé alperes számára, hogy köteles a január hónapra járó támogatás átutalására. A bíróság feladatát jelen perben alperes határozatának felülvizsgálata képezte. A bíróságnak ítéletében arról kellett döntenie, hogy alperes határozata az irányadó anyagi jogszabályban foglaltaknak megfelel-e, illetőleg megállapítható-e olyan eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemére is kihatással volt. Vagyis csak és kizárólag a határozatban foglaltakat – a 2014. év november és december hónapra történő átutalás visszafizetésére kötelezést - vizsgálhatta felül. A bíróság a fent kifejezett jogi indokait fenntartja e körben is.

Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy anyagi jogi és az ügy érdemére kiható eljárásjogi jogszabálysértés hiányában felperes keresete megalapozatlan, ezért azt elutasította.

Jelen per tárgyánál fogva költség és illetékmentes, erre figyelemmel eljárási illetékről a bíróságnak rendelkeznie nem kellett.

Kötelezte továbbá a bíróság a peresztes felperest a jogtanácsossal eljáró alperes részére a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja szerinti jogi képvisellel felmerült költsége megfizetésére.

Az ítélet elleni fellebbezési jogot a Pp.340.§ (1) bekezdése zárja ki.

Miskolc, 2015. október hó 14. napján

A kiadmány hitelül:

dr. Gyurán Ildikó s.k.
bíró

